

Obsah	1
I. Analyzovaný problém	2
II. Výstupy analýzy	3
1. Percepce bezpečnostních rizik	3
2. Možnosti obrany	5
3. Postavení a role ČR v projektu protiraketové obrany	8
4. Informovanost o systému a projektu	11
5. Pozitiva a negativa možného přijetí projektu na území ČR	13
6. Kdo má o participaci ČR rozhodovat?	16
7. Jak rozhodnout?	19
III. ZÁVĚRY A DOPORUČENÍ	22
Příloha č. 1: dotazník s četnostmi	24
Příloha č. 2: technická specifika sběru dat	32

I. Analyzovaný problém

1.1. Předkládané výsledky analýzy postojů české veřejnosti k projektu americké protiraketové základny vychází ze samostatného sociologického výzkumu věnovaného výhradně problémům souvisejícím s bezpečností, protiraketovou obranou a možností zařazení ČR do tohoto projektu. Výzkum se zaměřil na hlubší zjištění a vysvětlení postojů a vztahu české společnosti k celému projektu. Cílem výzkumu i analýzy nebylo pouze „změřit“ pozitivní či negativní vztah české veřejnosti k americkému projektu, ale především vysvětlit příčiny existujících postojů. Z tohoto důvodu byl celý problém zasazen do širšího kontextu národní a globální bezpečnosti, analýzy rizik a možností obrany.

1.2. Takto stanovenému cíli byla plně podřízena konstrukce výzkumného nástroje – dotazníku¹. Respondent měl možnost posoudit širší spektrum hrozeb a bezpečnostních aspektů současné situace. Zároveň byl veden k tomu, aby problematiku umístění či neumístění raketové základny na našem území posuzoval z pozice spoluodpovědnosti za výsledek takového rozhodování a s vědomím širších souvislostí a dopadů. Svůj postoj k projektu i variantám řešení, respektive pozice ČR v systému obrany, formuloval poté, kdy mohl samostatně posoudit vážnost různorodých hrozeb, různorodých možností řešení a obrany, a konečně i možností, které má v této oblasti ČR. Předpokládáme proto, že výsledky analýzy dávají hlubší a explikativnější vhled do pohledu české společnosti na projekt protiraketové obrany a umístění její části v ČR, a to včetně variance, specifické struktury a vzájemných vztahů v těchto postojích.

1.3. Obsahem rozhovoru tazatelů s respondenty se proto kromě vlastního posouzení vhodnosti či nevhodnosti umístění určité části amerického obranného systému u nás stalo i zhodnocení míry a relevance jednotlivých druhů globálních rizik, odpovídajících způsobů obrany, jednotlivých možných pozitivních a negativních dopadů realizace amerického projektu a míry informovanosti o něm.

1.4. Sběr dat proběhl v období od 21. 9. do 2. 10. 2006, tedy těsně před testem ZHN v KLDK. Soubor dotázaných zahrnuje 1021 respondentů starších 18 let. Je reprezentativním vzorkem dospělé populace ČR z hlediska věku, pohlaví, vzdělání, kraje a velikosti místa bydliště. Terénní sběr dat, dotazování respondenta školeným tazatelem podle standardizovaného dotazníku a kvótní výběr respondentů, realizovala samostatně společnost Factum Invenio na základě subkontraktu. Koncept dotazníku i analýzy připravila společnost IG, A & C. Podrobnější zpráva o technické stránce a průběhu výzkumu viz příloha č. 2.

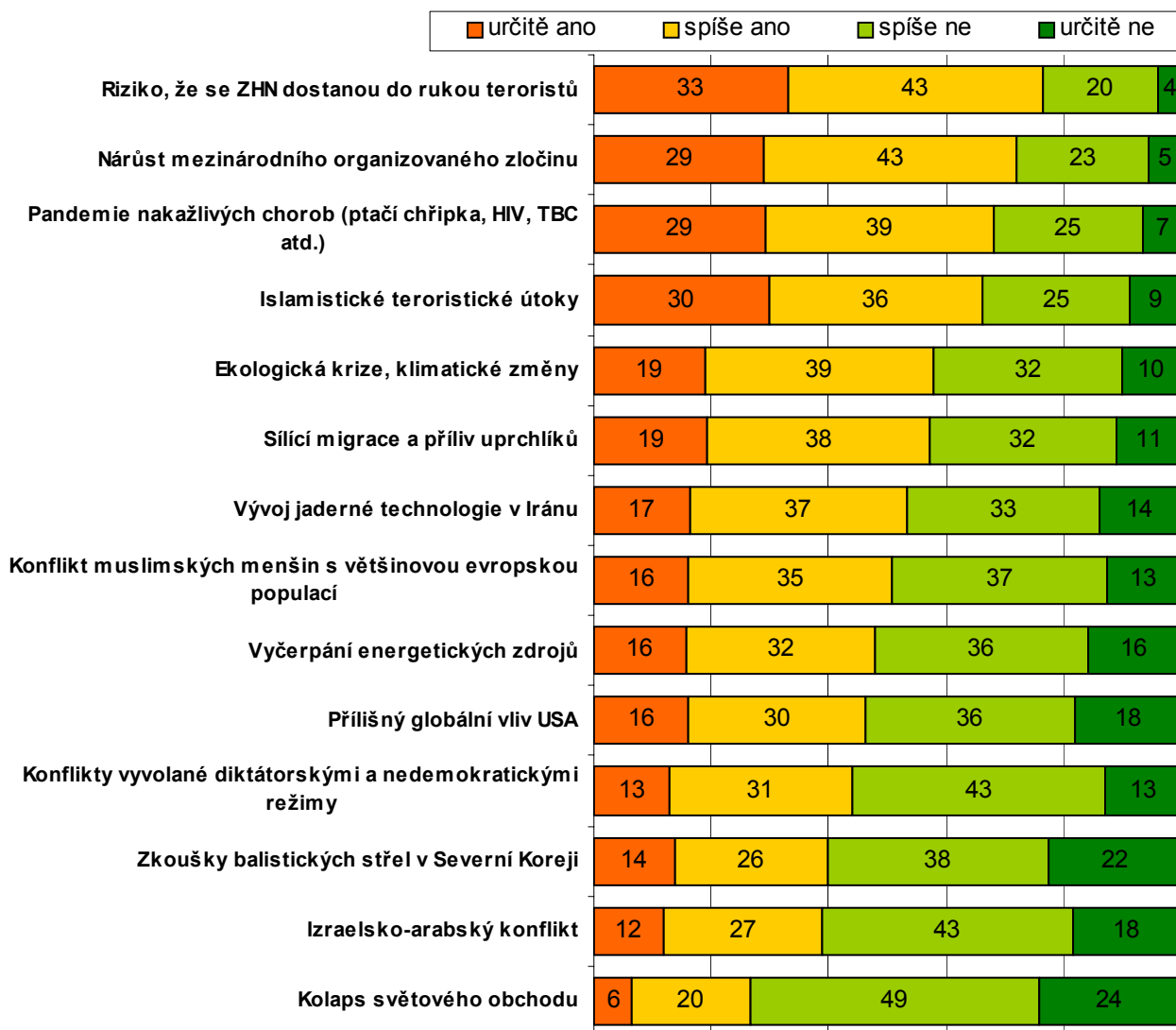
¹ Dotazník, s doslovným zněním otázek a procentními podíly odpovědí je přílohou této studie

II. Výstupy analýzy

1. Percepce bezpečnostních rizik

1.1. Irán s Severní Koreje představují pro občany ČR bezpečnostní hrozbu, nikoliv však hrozbu prioritní. Ohrožení ze strany Iránu a Severní Koreje je součástí balíku hrozeb, které jsou vnímány jako prioritně vojenské a vnější. Za externí vojenská ohrožení je možné dále považovat rizika plynoucí z izraelsko-arabského konfliktu či islamistické teroristické útoky, hrozbu transferu ZHN do rukou teroristů. Na druhé straně je možné identifikovat vnitřní rizika, svou povahou ohrožující vnitřní bezpečnost a stabilitu společností, systémů a států, které utváří obava ze silící migrace a přílivu uprchlíků, konfliktů muslimských menšin s evropskou většinou, či strach z nárůstu organizovaného zločinu. Třetí skupina rizik spočívá v ekologicko-civilizačních hrozbách. Je to

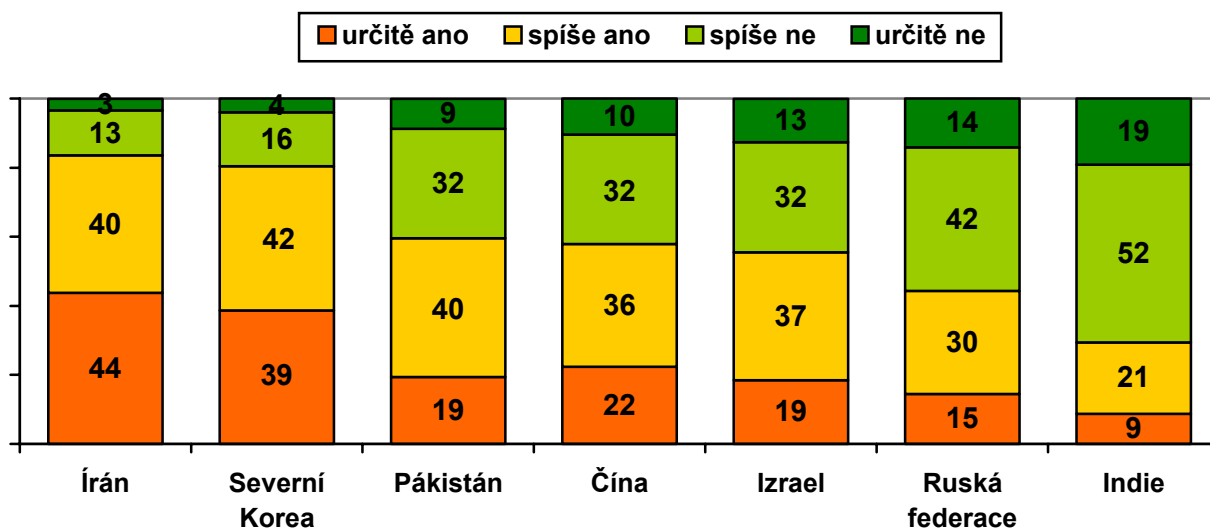
Ohrožení následujícími událostmi a procesy

obava z ekologické krize, kolapsu světového obchodu, pandemie či vyčerpání energetických zdrojů, které doplňují obavy z přílišného globálního vlivu USA. Každá z těchto tří skupin hrozeb má své prioritní a sekundární hrozby s vyšším respektive nižším rizikem.

1.2. Rizika jaderného programu Iránu a balistických zkoušek Severní Koreje jsou vnímána jako prioritní v kontextu dalších zemí, které disponují zbraní hromadného ničení, případně se o jejich přístupu k ZHN diskutuje. Obě země považuje za mezinárodní hrozbu více než 80 % občanů ČR. V obou případech tedy lze - z perspektivy ČR - hovořit o bezpečnostní hrozbě s vysokým rizikem pocíťovaným většinou občanů právě vůči těmto zemím. U ostatních zemí, které nepatří mezi naše spojence a mají jadernou zbraň, není riziko pro mezinárodní bezpečnost vnímáno tak intenzivně a tak univerzálně, což dokonce platí jak pro silně islamizovaný Pákistán, tak pro komunistickou Čínu. Pokud existují země, které v perspektivě občanů ČR představují vážné riziko, že použijí jadernou zbraň, pak je to především Irán a na téže úrovni i Severní Korea.

Do jaké míry představují jaderné zbraně v rukou následujících zemí mezinárodní hrozbu

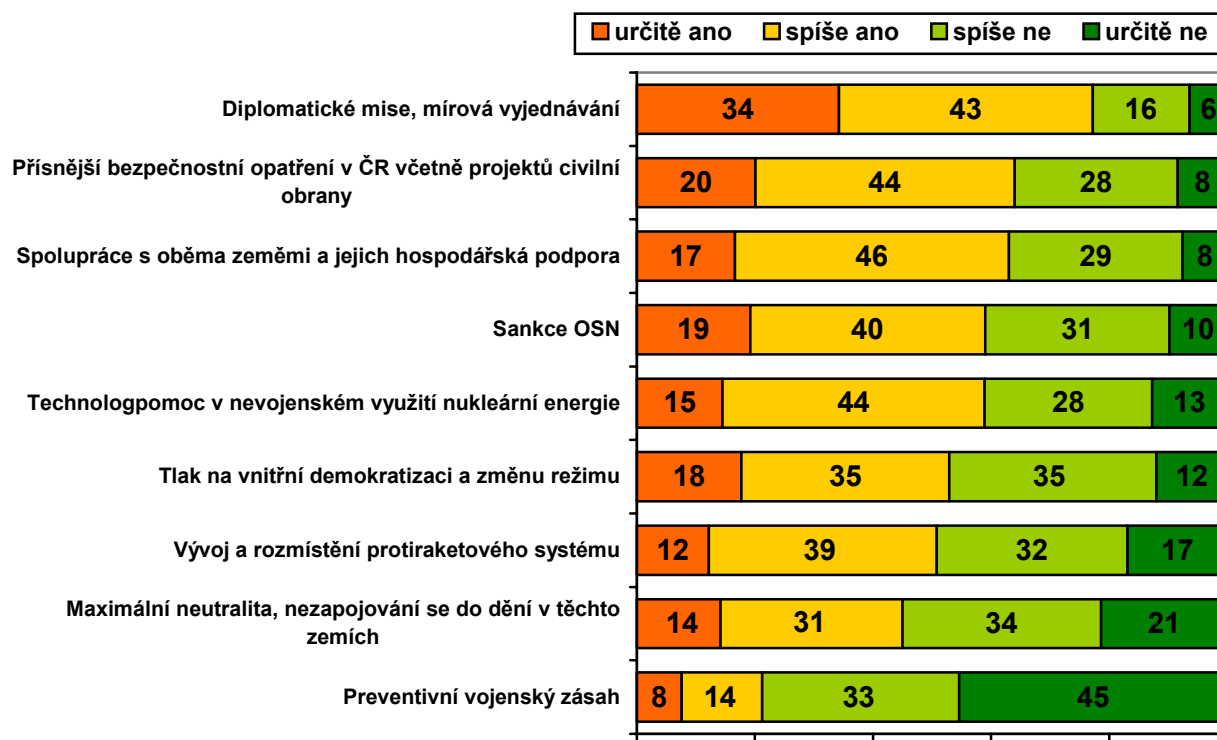

1.3. Je však třeba zopakovat, že jak jaderný program Iránu, tak balistické zkoušky v Severní Koreji představují pro českou veřejnost v převaze spíše potenciální hrozby, ale hrozby s vysokým rizikem. Mezi prioritní hrozby je zařadilo méně než 3 % lidí, zatímco islamistický terorismus 18%, hrozbu pandemie považuje za prioritní 17 %, získání ZHN teroristy 14 %, klimatické změny a ekologickou krizi 12 %. Vyšší bezpečnostní prioritu získal dokonce i organizovaný zločin (8 %). Samozřejmě, že toto hodnocení mohl následně pozměnit jaderný pokus v Severní Koreji. Nicméně fakt, že jde o spíše potenciální než akutní vojenské hrozby je podstatný.

2. Možnosti obrany

2.1. V okruhu sledovaných způsobů obrany vůči hrozbám ze strany Iránu a Severní Koreje rozlišuje česká společnost v zásadě tři skupiny bezpečnostních nástrojů. V první řadě je to kooperativní metoda snižování rizik skrze odpovídající zahraniční politiku, pomocí diplomatických jednání, hospodářské a technické spolupráce a pomoci. Tato kooperativní bezpečnostní, respektive aktivní zahraniční a hospodářská, politika má pochopitelně největší podporu. Druhý typ nástrojů představuje pro-demokratizační zahraniční politika, která sleduje změnu vnitřních politických poměrů a demokratizaci dotčených zemí, a to pomocí například sankcí OSN. Tento typ bezpečnostní politiky podporuje nadpoloviční část české společnosti, která odmítá izolacionismus, neutralitu a netečnost vůči těmto bezpečnostním hrozbám. Konečně třetí a v principu krajní reakcí na bezpečnostní hrozby zmíněných zemí představují vojenská řešení, obrana a reakce, ale jako součást širšího mezinárodního bezpečnostního úsilí, sankcí OSN apod. Ve skupině obranných respektive vojenských řešení se sjednocují jak investice do domácí obrany a civilních bezpečnostních opatření, tak do vojenských obranných řešení a systémů.

Do jaké míry jsou účinné následující možnosti obrany proti hrozbám, které představují Irán a Severní Korea?

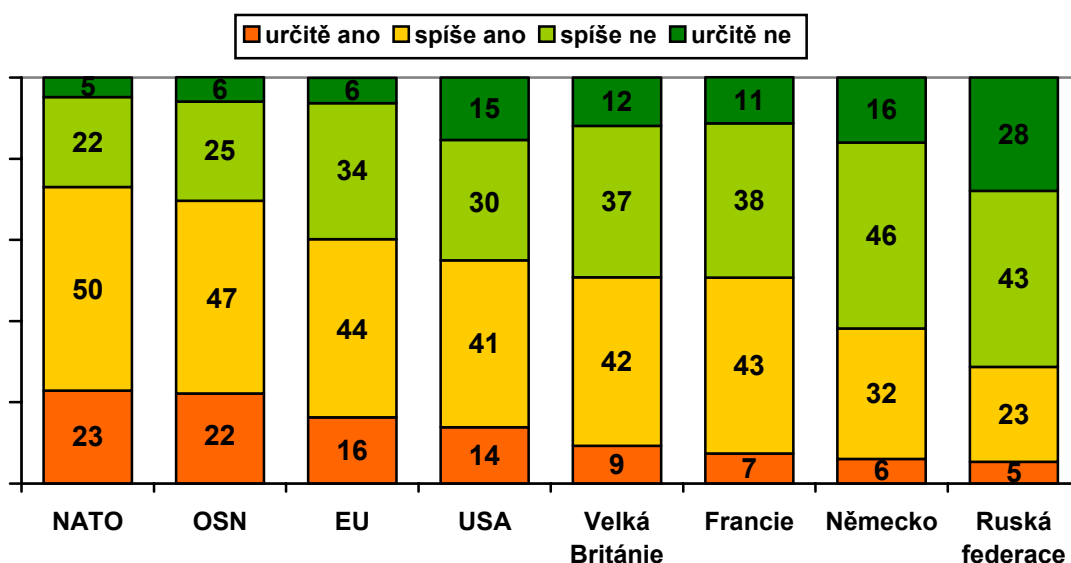
2.2. Protiraketový systém je vnímán jako součást vojenských, ofenzivních řešení těch hrozeb, které představují Irán a Severní Korea. Jako takový má podporu poloviny dospělé populace ČR, zatímco investice do naší domácí, spíše civilní obrany podporují dvě třetiny dotázaných.

Preventivní vojenský zásah ve zmíněných zemích pak podporuje méně než čtvrtina. Komplexní hrozby však vyžadují komplexní řešení – vojenská řešení jsou jejich součástí, nikoliv prioritní, ale krajní. Prioritní jsou nevojenská řešení – jednak diplomatická a ekonomická (mírová vyjednávání, hospodářská podpora a spolupráce), jednak politická (tlak na demokratizaci, sankce OSN, snaha o aktivní politickou intervenci).

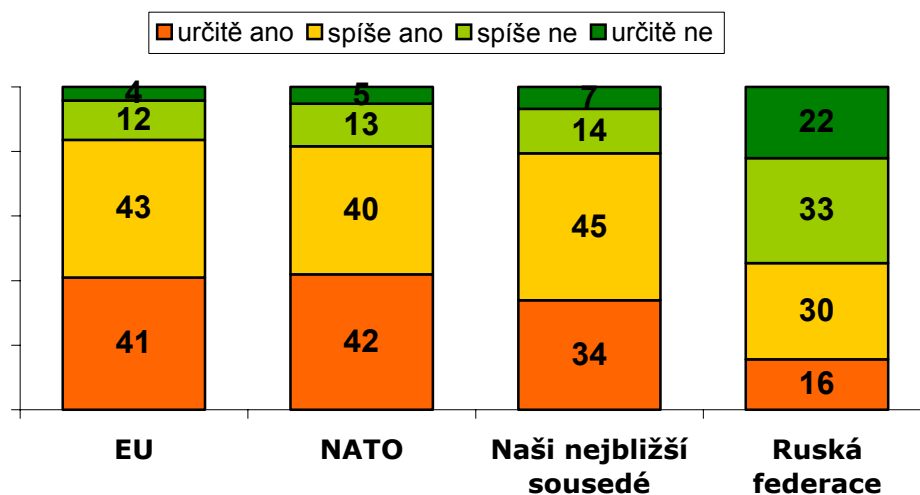
2.3. Protiraketový systém není považován za zcela efektivní nástroj řešení bezpečnostní hrozby Severní Korea/Irán, protože vůči těmto zemím se obecně české populaci nejeví vojenské řešení jako nejúčinnější a dotázaní zřetelně upřednostňují spíše nevojenské bezpečnostní a zahraničně politické nástroje. Pro ty, kteří považují vojenské řešení za nosný prvek obrany, představuje protiraketový systém vhodnou odpověď na vojenskou hrozbu.

2.4. Důležitou otázkou pro českou veřejnost je, kdo bude nositelem obranných řešení a reakcí na globální hrozby bezpečnosti, a to v širokém spektru civilizačních i vojenských rizik. Dominantní je poměrně silná důvěra nadnárodním institucím (NATO, EU, OSN). Panuje také silně většinové přesvědčení, že bychom při rozhodování o takových otázkách, jako je umístění či neumístění amerického protiraketového systému na našem území, měli brát v úvahu zájmy organizací, jichž jsme členy, tedy EU a NATO, i zájmy našich nejbližších sousedů. Podpora zohlednění zájmů Ruska je sice nižší, nicméně zůstává přesto téměř poloviční.

Důvěra organizacím a státům z hlediska jejich schopnosti čelit mezinárodním bezpečnostním hrozbám

Do jaké míry je potřeba brát při rozhodování o umístění v úvahu i zájmy a postoje následujících států a organizací?

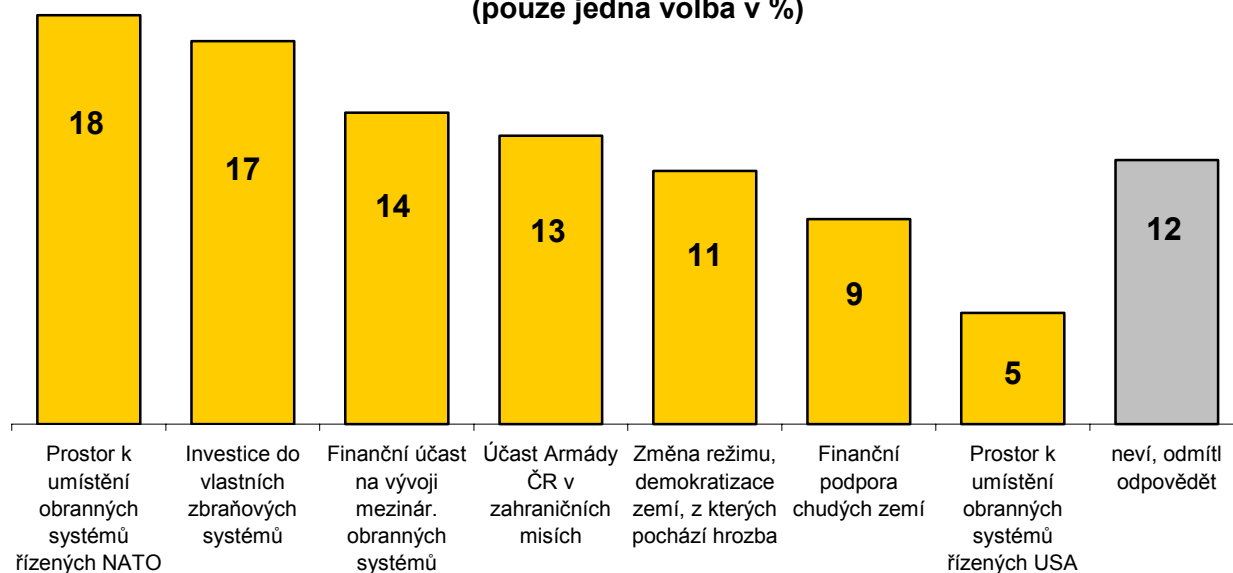
2.5. USA, z hlediska důvěryhodnosti, nejsou bezproblémovým aktérem v oblasti obrany před globálními hrozbami, ale není identifikován silný a rozšířený antiamerikanismus. Hlavní příčinou je inklinace české společnosti ke kolektivní obraně a kolektivní bezpečnosti. USA jsou důvěryhodnější bezpečnostní aktér než všechny další dotazované země, ale nedosahují důvěryhodnosti například EU, protože zůstávají unilaterálním aktérem.

2.6. Hledisko kolektivní obrany a bezpečnosti se ukazuje v pohledu na projekt protiraketové obrany jako zásadní. Z jedné strany je patrné, že podstatný bude vztah projektu protiraketové obrany k NATO. Z druhé strany česká veřejnost od projektu vyžaduje aby chránil Evropu a evropské země. Tento požadavek formulují téměř dvě třetiny dotázaných. V pohledu na projekt je tedy obsažen zájem jak atlantické, tak evropské bezpečnosti zároveň.

3. Postavení a role ČR v projektu protiraketové obrany

3.1. Přes poměrně rezervovaný přístup k efektivitě protiraketové obrany v boji s riziky, jež představují Irán či Severní Korea, je nabídnutí prostoru k umístění obranných systémů řízených NATO hodnoceno jako nejefektivnější způsob zapojení ČR do zajištění mezinárodní obrany. Jako určitá alternativa je pak vnímána investice do vlastních zbraňových systémů. Tuto formu obrany podporují zejména odpůrci americké protiraketové základny, které k odmítnutí vede převážně jejich izolacionismus a obava ze zbytečného upoutání pozornosti vůči ČR ze strany „nebezpečných menšin“.

Způsob zapojení ČR do zajištění mezinárodní a evropské bezpečnosti považujete za nejefektivnější? (pouze jedna volba v %)

3.2. Česká veřejnost tedy není v obranných a bezpečnostních otázkách naladěna pasivně či izolacionisticky. Je naopak spíše pro aktivní obrannou a bezpečnostní politiku, včetně participace v mezinárodní vojenské obraně, pro modernizaci naší obrany a finanční, politickou či vojenskou, účast na odvrácení vojenských hrozeb. Ve srovnání a v konkurenci s mezinárodní obranou a participací v tomto úsilí je preference bilaterální spolupráce s USA v podobě umístění čistě americké základny nejnižší.

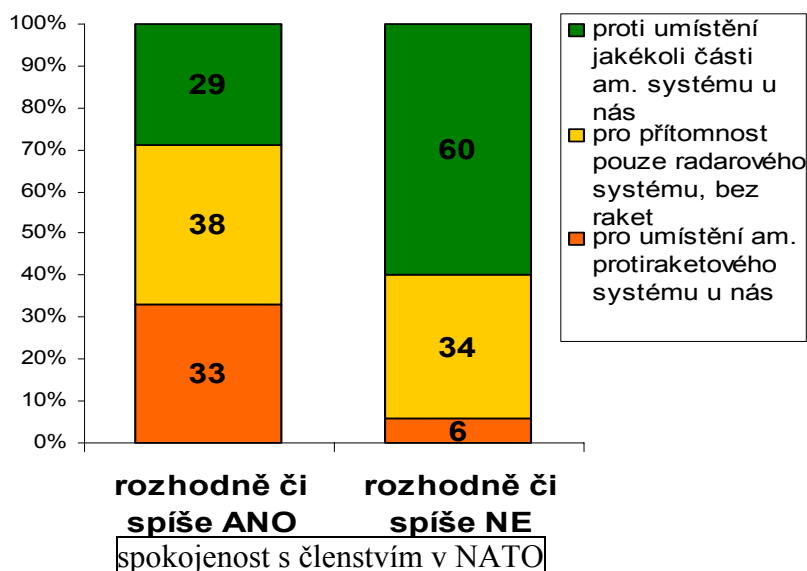
3.3. Kontext kolektivní obrany je podstatný i pro posuzování možných dopadů umístění protiraketového projektu na našem území na naši vlastní bezpečnost. Kolektivní obrana a zvýšení globální bezpečnosti, včetně Evropy, totiž může být kompenzací možného snížení naší vlastní bezpečnosti pro ty, kteří se takového důsledku umístění základny pro nás obávají. Ti, kteří nevidí v protiraketové obraně přínos globální bezpečnosti budou těžko akceptovat svůj pocit, že se

(bezdůvodně) sníží naše bezpečnost. Naopak ti, kteří vidí v projektu zvýšení globální bezpečnosti budou jinak posuzovat svůj dojem snížení naší bezpečnosti a růstu bezpečnostních rizik pro nás.

	Protiraketový systém by vedl ke SNÍŽENÍ bezpečnosti ČR	
Protiraketový systém by vedl ke ZVÝŠENÍ bezpečnosti SVĚTA	ANO	NE
ANO	41 %	24 %
NE	32 %	3 %

3.4. Otázka převzetí zvýšené zátěže za kolektivní obranu a růst bezpečnosti spojenců je klíčovým prvkem jak v akceptování rizik spojovaných s projektem, tak faktu, že jde o vojenský program USA. I v případě atlantické obranné spolupráce je klíčovým partnerem NATO. Ochota nést obrannou zátěž a rizika je spojena také s loajalitou k NATO. S členstvím ČR v NATO je spokojeno 60 % dotázaných, což je v dnešních evropských poměrech solidní nadprůměr.

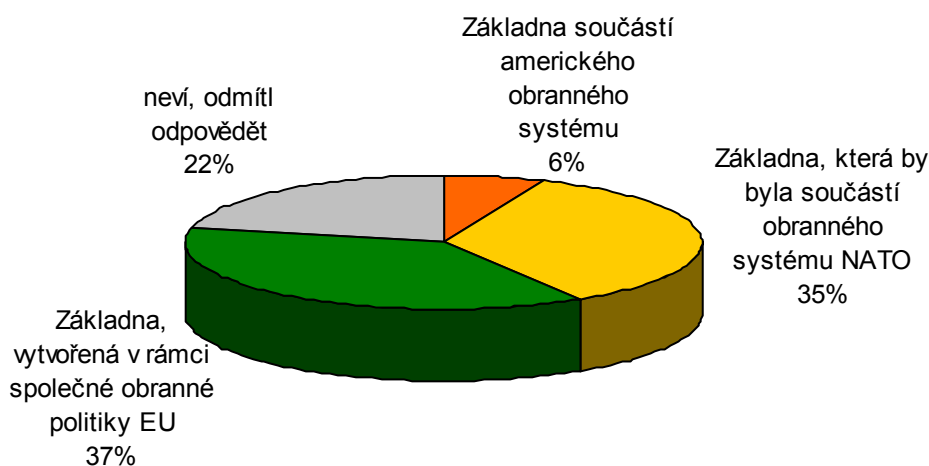
Podpora umístění protiraketové základny v závislosti na spokojenosti s členstvím v NATO

3.5. Při utváření vztahu českých občanů k protiraketové obraně jako vojenskému a obrannému konceptu, při posuzování pozice ČR a případné alokace systému na našem teritoriu, budou soupeřit apriorní bezpečnostní a politické postoje (antiamerikanismus, nedůvěra vůči USA jako vojenské mocnosti, izolacionismus, snaha být neutrální) s bezpečnostní cost-benefit analýzou,

v které budou občané vážít zátěž projektu pro ČR prizmatem obranných efektů pro evropské spojení, a to v rámci NATO i EU. Čistě bilaterální koncept obrany (USA - ČR), nebo unilaterální charakter obrany (exkluzivně dominovaný USA) nepatří k preferovaným formám participace ČR na protiraketovém systému.

Preference jednotlivých forem zastřešení projektu

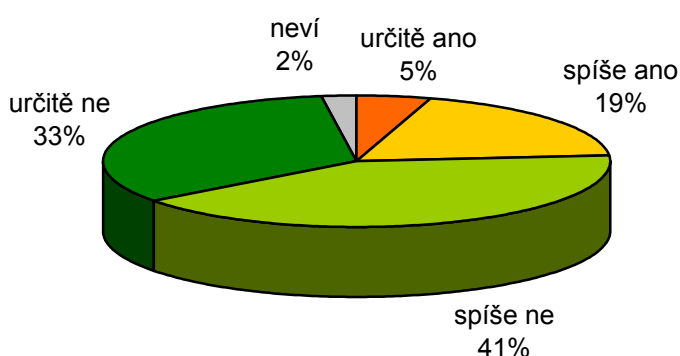

3.6. Vřazení systému do rámce kolektivní obrany je hlavním prvkem, který je sto kompenzovat jak obavy z růstu bezpečnostních rizik, tak výhrady či pochybnosti vůči účinnosti vojenských řešení a USA jako jejich nositeli. Provázání ochoty participovat na projektu skrze loajalitu vůči kolektivní obraně a NATO, k němuž si česká společnost vytvářela vztah jen postupně a za značně krizových podmínek, činí vztah k protiraketovému systému a participaci ČR silně ukotvený v konzistentně sdílené a ukotvené aktivní obranné „doktríně“ české společnosti. Koncept zajištění kolektivní obrany skrze NATO je něco, čemu většina české populace nejen věří, ale je ochotna tomuto konceptu i něco obětovat ze svého komfortního středoevropského bezpečí.

4. Informovanost o systému a projektu

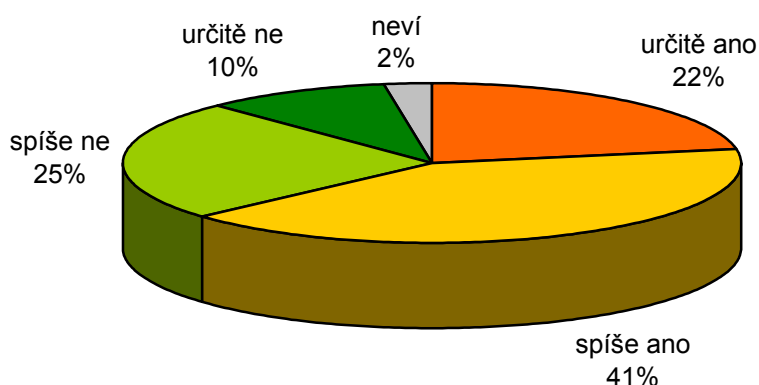
4.1. Česká veřejnost ví o projektu málo a uvědomuje si tento stav (74%). V míře informovanosti byly, zcela podle očekávání, identifikovány velké mezery. Pouze čtvrtina lidí se cítí v otázce protiraketového systému alespoň částečně informována. Ve všech sledovaných socio-demografických podskupinách populace² hodnotí svou stávající informovanost jako nedostatečnou více než dvě třetiny jejích příslušníků.

Cítíte se dostatečně informován(a) o otázce protiraketového systému?

4.2. Projekt není občanům lhostejný. Poptávka po informacích je extrémní a uniformní. Dvě třetiny lidí vyjadřují zájem dozvědět se o celém projektu více. Zájem dozvědět se více, deklarují v nadpoloviční většině příslušníci všech socio-demografických skupin. To je příznivá situace. Dostatek informací může postoje k projektu učinit kvalifikovanější a stabilnější. Jde však o potřebu informací, nikoli o propagandu.

Chtěl(a) byste se o celém projektu dozvědět víc?

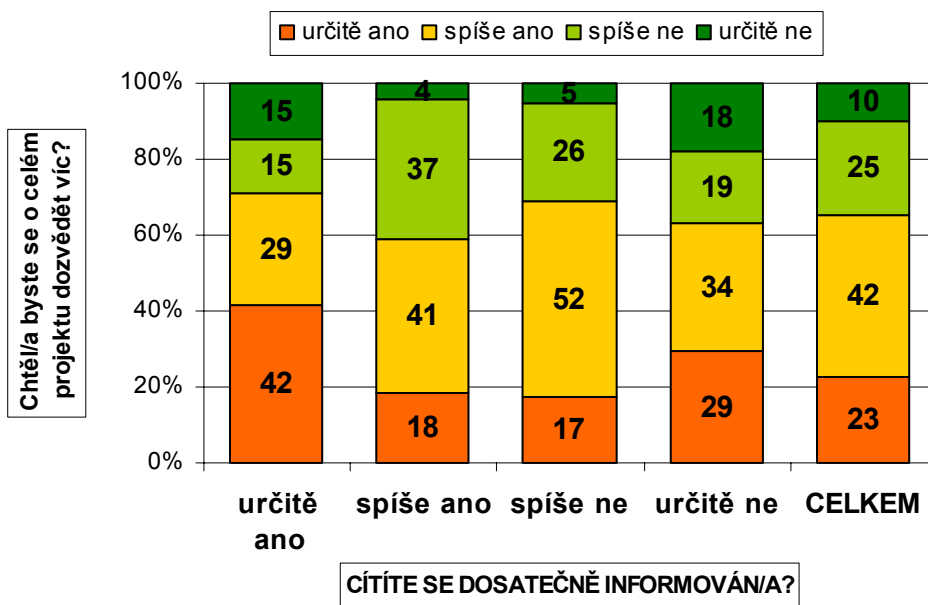

4.3. Deklarovaná potřeba získávat o tématu či problematice další informace, bývá tradičně přímo úměrná stávající míře informovanosti – lidé, kteří již informace mají, cítí silnější potřebu

² skupiny z hlediska věku, pohlaví, vzdělání, sociálního postavení atd.

dozvědět se o daném problému více i do budoucna. V tomto případě se však ukazuje, že touha dozvědět se o celém projektu je více či méně obdobně silná ve všech skupinách obyvatel (z hlediska jejich stávající informovanosti).

Potřeba dalších informací v závislosti na stávající míře informovanosti

4.4. Informace jsou potřebné nejen k posouzení potenciálního rozhodnutí o přijetí či nepřijetí projektu, ale také – v případě přijetí – o udržení stabilního veřejného klimatu porozumění projektu a infrastruktury na delší období. Jde nadále o rozvojový a mimořádně nákladný program, který provází kritická diskuse v samotných USA. Ta se dříve či později dostane i do českého politického diskurzu a bude významně ovlivňovat pohled a názor české veřejnosti.

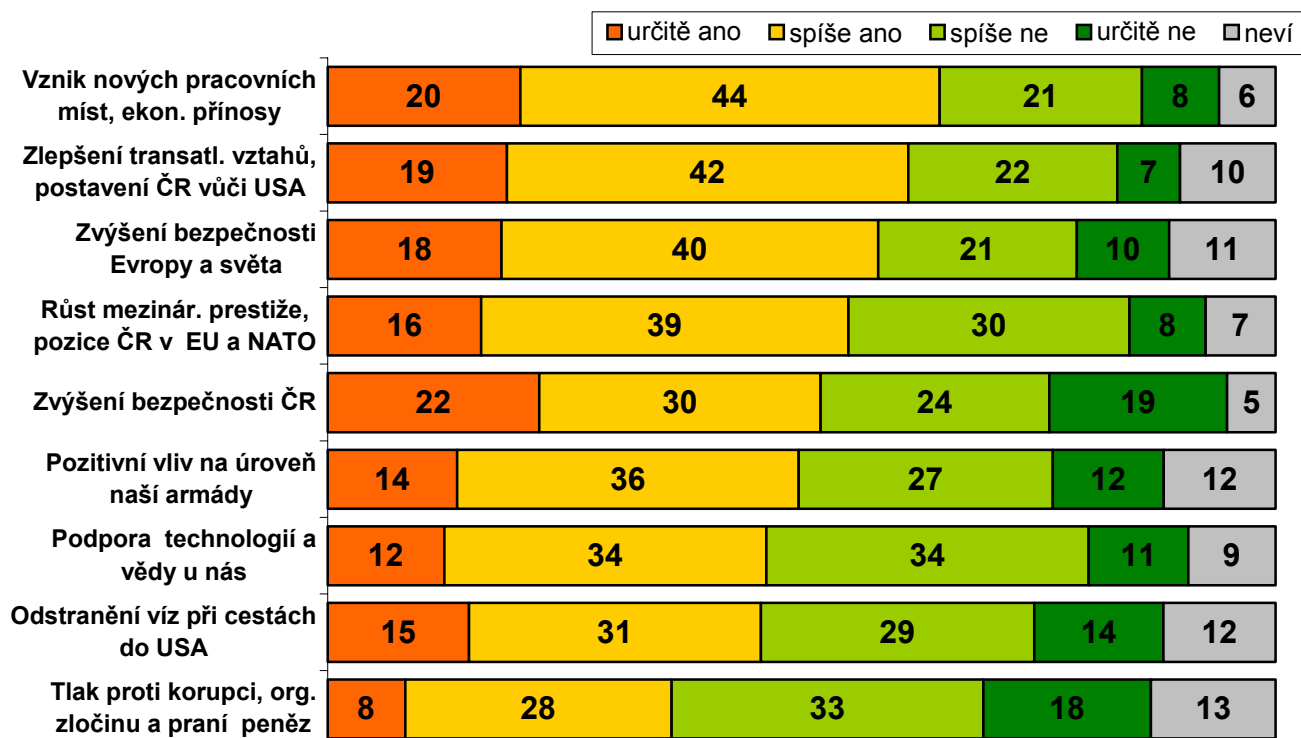
4.5. Udržitelnost veřejné a politické podpory projektu, důvěra v jeho smysluplnost, jsou podstatné jak v dlouhé časové perspektivě případného přechodu systému do operačního stavu, tak v podmínkách růstu mezinárodního bezpečnostního napětí, prohloubení krize na středním východě, nebo akcelerace iránských hrozeb vůči EU nebo Izraeli. Volatilita blízkovýchodní bezpečnosti získá přijetím projektu významnější vliv ve vnitropolitickém a bezpečnostním klimatu v ČR. Proto musí stát případné přijetí projektu na solidním a kvalifikovaném základu veřejné akceptace a důvěry v projekt jako takový.³

³ Je na místě připomenout pasivní informační strategii, kterou zvolila vláda ČR při vstupu do NATO, jejíž chybnost se projevila v zápětí při zahájení a v průběhu operace NATO proti Jugoslávii v roce 1999. viz "The Impact of NATO Membership in the Czech Republic: Changing Czech Views of Security, Military & Defence. Ivan Gabal, Lenka Helšusová, Thomas S. Szayna. Conflict Studies Research Centre. March 2002."

5. Pozitiva a negativa možného přijetí projektu na území ČR

5.1. Lidé poměrně silně vnímají jak negativa, tak pozitiva celého projektu. Jak z hlediska přínosů, tak z hlediska rizik spojených s umístěním protiraketového projektu u nás, dominují bezpečnostní a zahraničně-politické otázky. Výjimkou jsou pouze případné pozitivní ekonomické přínosy, které jsou oceňovány nejvýše. Ostatní nevojenské přínosy jsou nahlíženy spíše jako sekundární, a to včetně otázky zrušení víz. Česká veřejnost si ve větší části uvědomuje, že vstup do protiraketového projektu by posunul ČR na výraznější a viditelnější mezinárodní pozici, a to jak ve spojenecké, tak obecně bezpečnostní agendě. Tento aspekt projektu může legitimně být a prakticky také je hodnocen zároveň pozitivně i negativně.

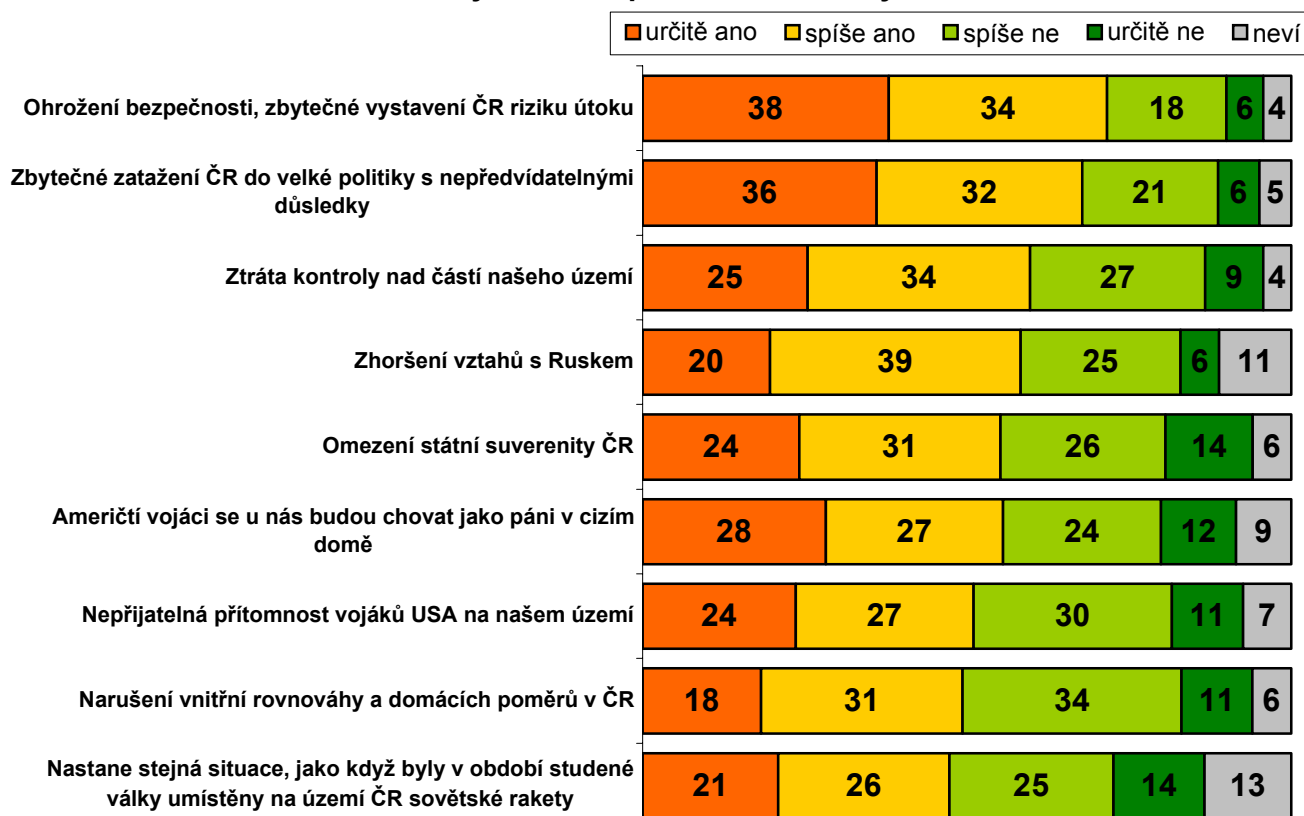
POZITIVA – důsledky umístění protiraketového systému na naše území

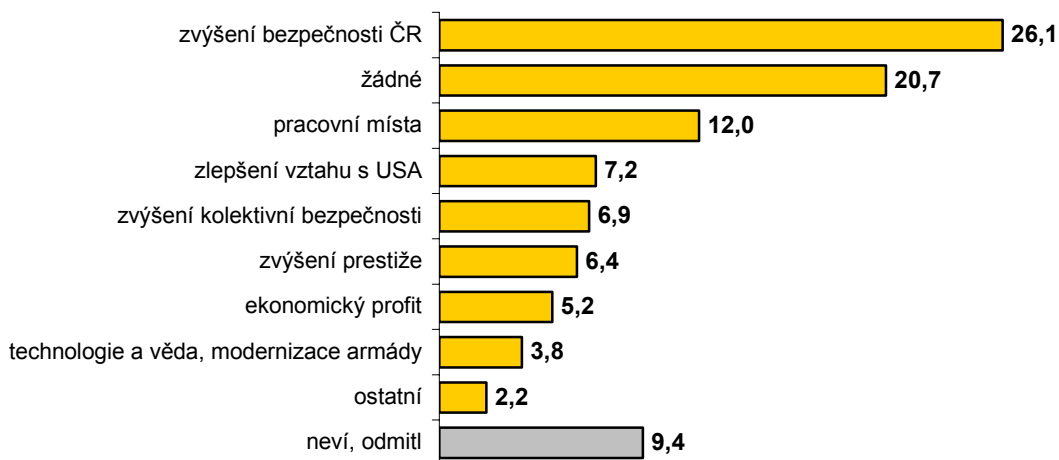
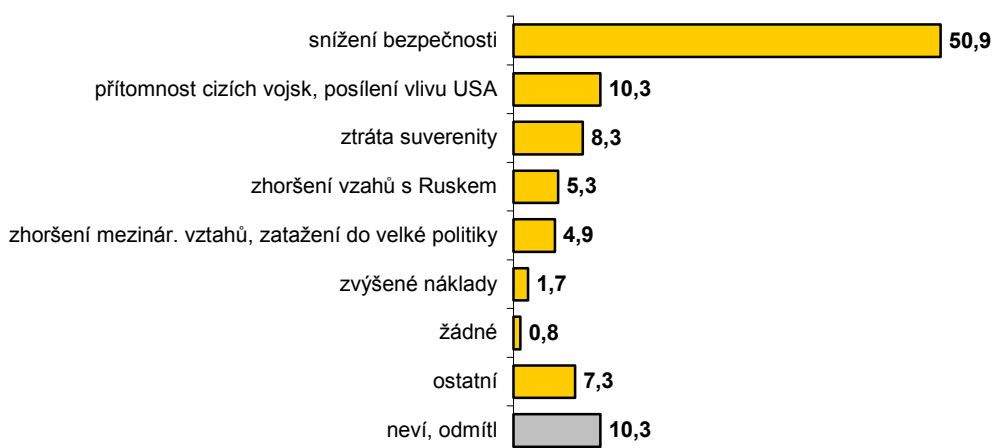
5.2. V negativním smyslu dominuje pokles bezpečnosti, růst rizik útoku a vstup ČR do velké politiky s těžko předvídatelnými důsledky. Naproti tomu ostatní možné dopady, včetně symbolického odporu k cizím vojskům u nás (i sovětským paralelám), jsou méně významné, jakkoli ne zanedbatelné. Vzestup bezpečnostních rizik lze, z hlediska pocitu většiny (téměř tři čtvrtin) občanů, považovat za fakt, stejně jako pocit nepředvídatelnosti vývoje tzv. „velké politiky“, tedy vzestup nejistoty o možných důsledcích participace ČR v projektu globální protiraketové obrany.

5.3. Ani symbolickou část prožitku a obav z pobytu zahraničních jednotek a vojáků i vojenského zařízení velmoci na našem území nelze přehlížet a zanedbat. Nemusí to být anti-amerikanismus, ale spíše latentní nedůvěra vůči cizím – v tomto případě americkým - vojákům, jakožto vojákům mocnosti. A jako každá mocnost, mají i USA své těžko predikovatelné zájmy. Vřazení systému do kolektivní obrany – z perspektivy české veřejnosti – tuto nepředvídatelnost rámcuje a tlumí.

NEGATIVA - důsledky umístění protiraketového systému na naše území

5.4. Tendence vyplývající z posuzování jednotlivých pozitiv a negativ potenciálně plynoucích z umístění amerického protiraketového systému u nás potvrzuje i struktura spontánních odpovědí na otázku po nejpodstatnějších pozitivěch a negativěch projektu. Z obou úhlů pohledu se jako nejpodstatnější jeví bezpečnostní aspekty celého projektu.

PRIORITNÍ POZITIVA projektu - spontánní odpověď

PRIORITNÍ NEGATIVA projektu - spontánní odpověď

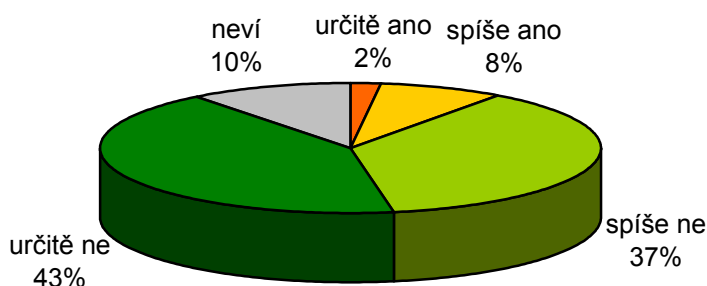
5.5. Pro utváření postojů k umístění komponent projektu protiraketové obrany na našem území jsou v současné době významnější předpokládané negativní dopady pro naši bezpečnost, vzestup rizik a nepředvídatelnost vývoje projektu, který nemáme pod kontrolou, než potenciální bezpečnostní a hospodářské přínosy.

5.6. Silný akcent na riziko nepředvídatelné dynamiky „velké politiky“ ukazuje, že podstatná část dospělých občanů vnímá otázku umístění zařízení u nás především jako vstup ČR do systému protiraketové obrany a tím i do velké politiky, a to spíše než problém důsledků přijetí zahraniční základny a vojáků na našem území. Totéž lze pozorovat i v možných benefitech, kde je více váhy na kolektivních bezpečnostních přínosech, než jen na úzce „národním“ zisku. Komplexnější posuzování projektu bude s rostoucí informovaností nesporně stoupat.

6. Kdo má o participaci ČR rozhodovat?

6.1. V celé věci zásadně chybí politické vedení. Lidé pocítují jeho deficit a nemají jasno v tom, jak se k celé záležitosti staví české politická reprezentace, co je postoj ústavního i vojenského vedení státu. Neexistenci jasného názoru na úrovni vedení státu identifikuje 80 % dotázaných

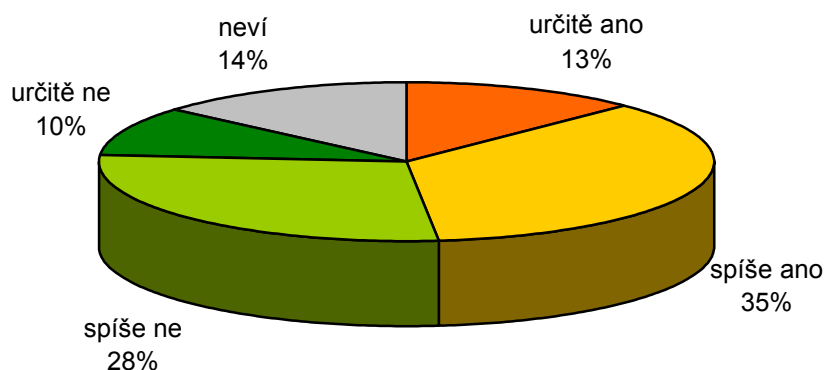
Máte pocit, že ve vedení našeho státu existuje na celou věc jasný názor?

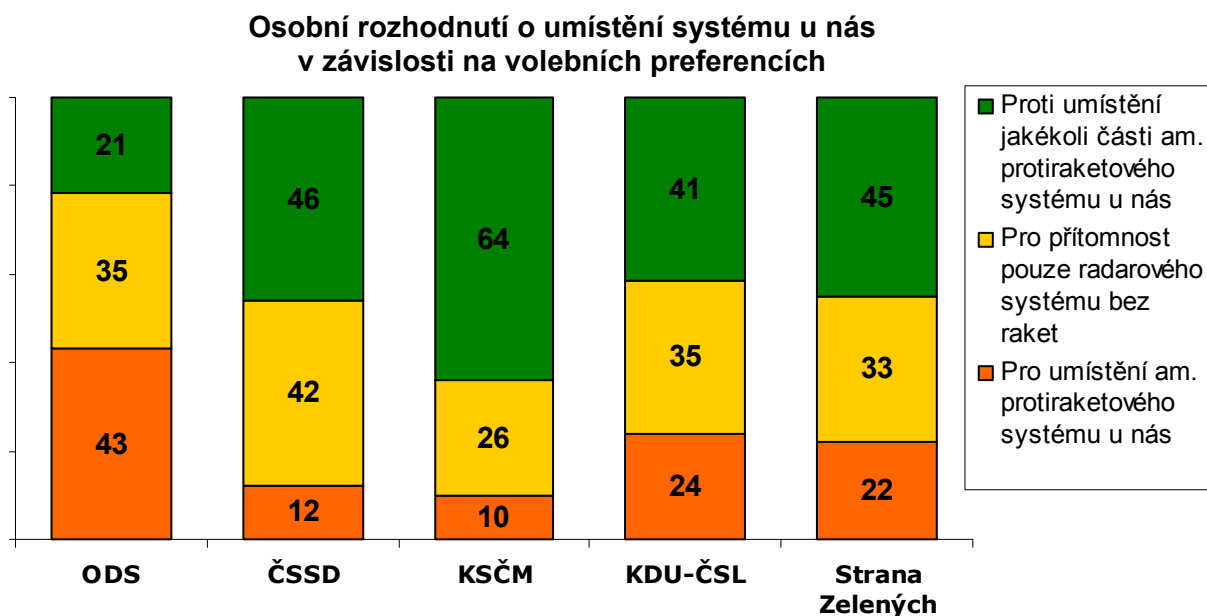
6.2. Pocitem neexistujícího jasného postoje ve vedení našeho státu deklarují zástupci všech socio-demografických skupin. V drtivé většině s ním souhlasí voliči všech hlavních politických stran, stejně tak jako 80 % z těch, kteří se podle svých slov zajímají o politické dění. Absence pevného názoru vedení země na strategický bezpečnostní projekt je pro veřejnost faktem a nikoli neutrálním faktem. Platí, že pocit absence jasného názoru na úrovni vedení země kauzálně posiluje tendenci k odmítnutí projektu.

6.3. Převládá relativně vysoká podpora rozhodování v referendu (obecně se velká část společnosti kloní k této formě rozhodování). Na druhé straně pouze necelá polovina respondentů věří, že jejich spoluobčané by byli schopni o této otázce rozhodovat. Inklinace k referendu je inklinací k odmítnutí projektu.

Do jaké míry důvěřujete svým spoluobčanům ve schopnosti rozhodnout o umístění či neumístění amerického protiraketového systému v referendu?

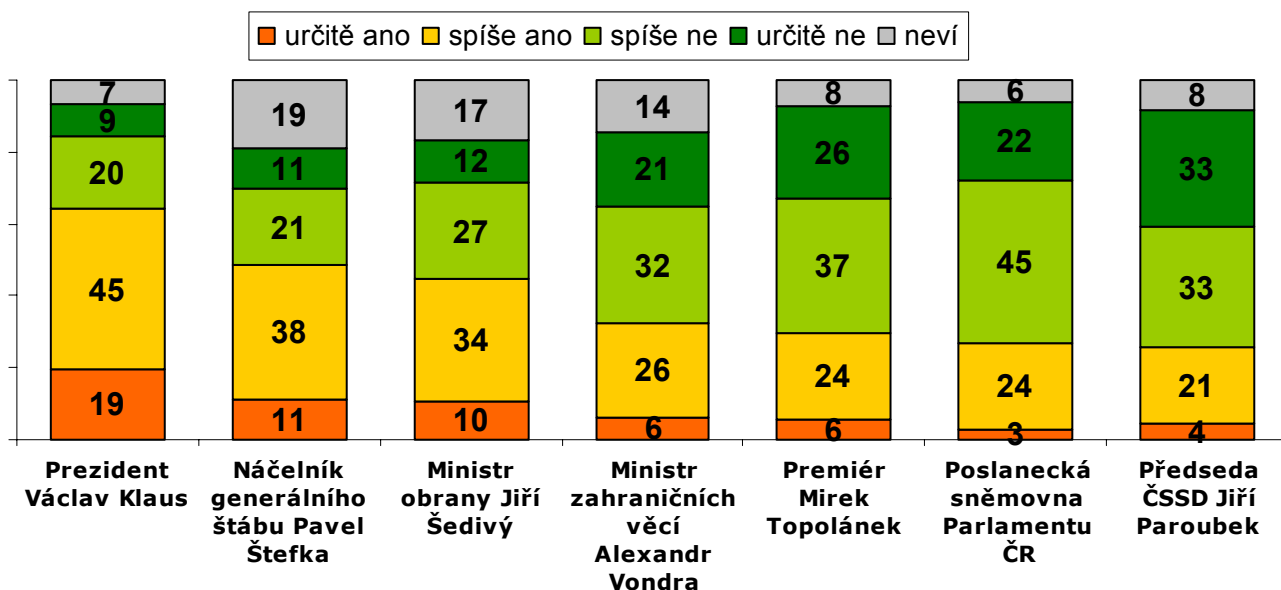

6.4. Absence jasného názoru ve vedení státu ovlivňuje nejen atraktivnost referenda, ale především otevírá prostor výrazné politizaci postoje k projektu a k ukotvení tohoto postoje ve vnitřní politice a politické atmosféře, včetně politických preferencí jednotlivých stran.

6.5. Tomu do značné míry odpovídá i důvěra možným aktérům jednání a rozhodování o umístění protiraketového systému u nás. Nejvyšší důvěru v této věci (64%) má prezident, který je zároveň vřazován blíže k zastáncům umístění základny u nás. Naproti tomu reprezentanti spíše stranických

Do jaké míry důvěřujete našim jednotlivým představitelům v jednání a v rozhodování o umístění či neumístění amerického protiraketového systému u nás?

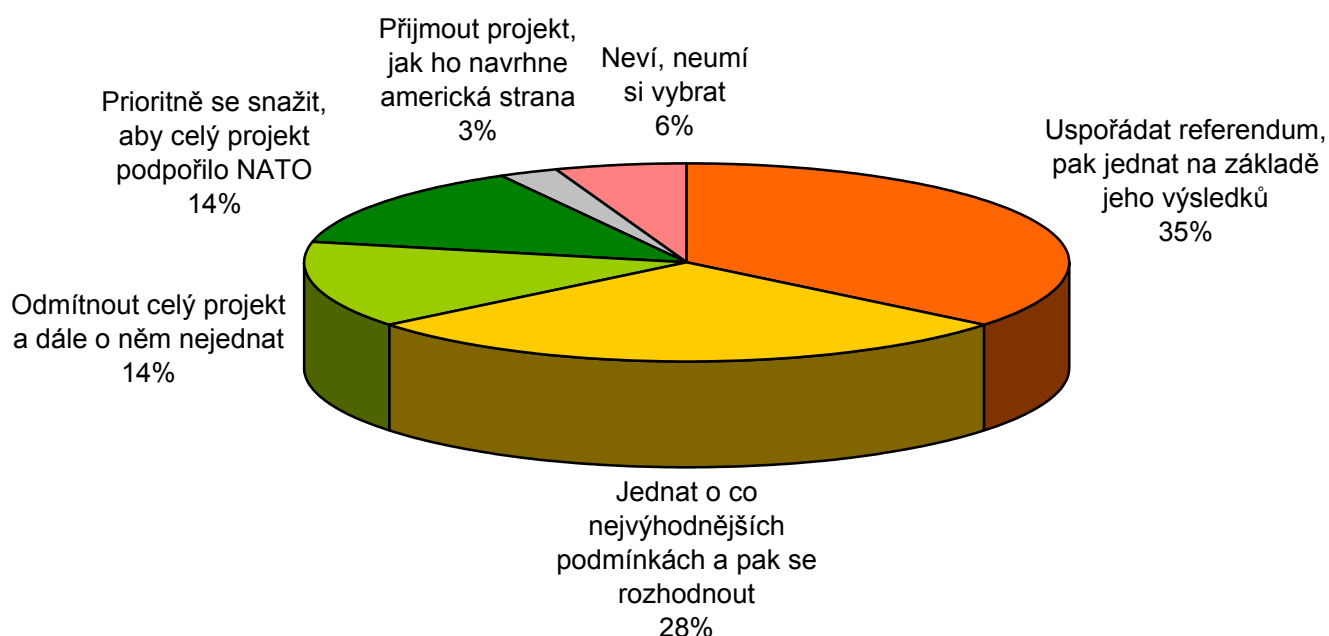
pozic (J. Paroubek, M. Topolánek, A. Vondra) mají důvěru u zastánců odpovídajících pozic. Těmto politikům však důvěřuje méně než třetina občanů. Stranické politizaci odpovídá i neméně nízká důvěra poslanecké sněmovně v této věci (27%). Relativně vyšší je důvěra spíše expertním pozicím NGŠ (49%) a ministra obrany (45%).

6.6. Pro vznik většího respektive širšího vnitropolitického konsenzu bude důležitá buď kultivace společné pozice obou hlavních politických stran nebo jasné vyjádření hlavy státu a vrchního velitele Václava Klause. Nejlépe pak obojí. Teprve takto vytvořený konsensuální prostor uvolní cestu k věcnější bezpečnostní, obranné a zahraničně politické diskusi a rozhodnutí. Za těchto okolností by také mohla vzrůst důvěryhodnost a legitimita případného rozhodnutí parlamentu bez referenda. Referendum je všeobecně asociováno spíše s negativní pozicí vůči participaci ČR. Pohyb směrem k referendu znamená rezignaci vedení země na vlastní schopnost a odpovědnost rozhodnout takto vážnou otázku. Referendum zpochybní odpovědnost ústavních činitelů v obranných a bezpečnostních otázkách, prezidenta nevyjímaje.

7. Jak rozhodnout?

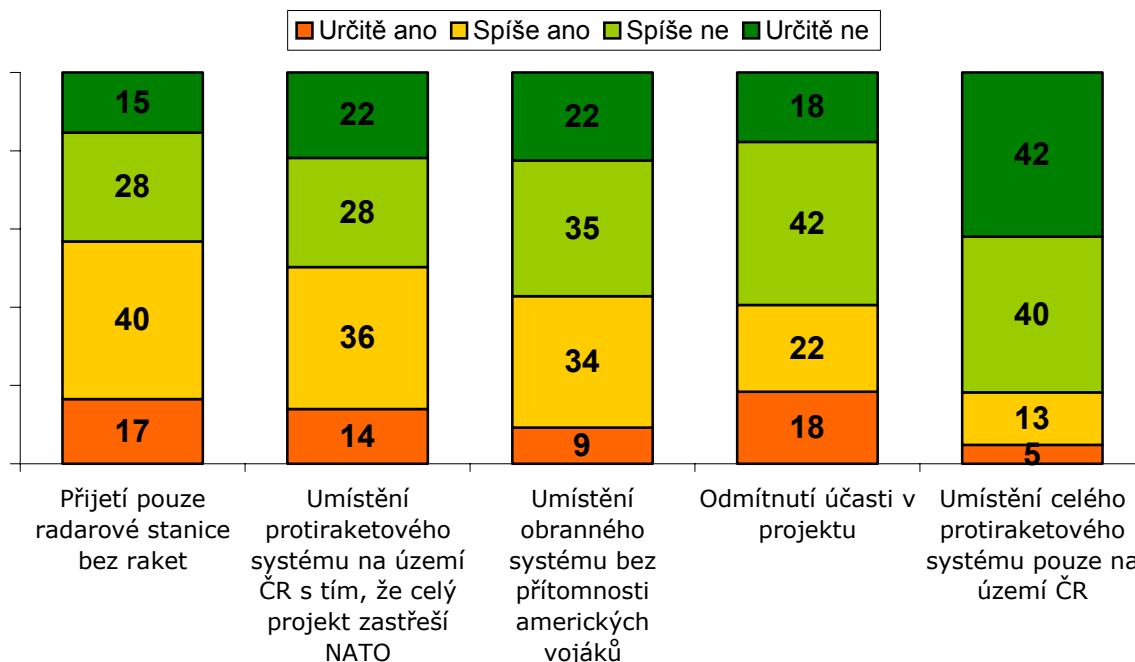
7.1. Ukazuje se, že z hlediska žádoucího postupu exekutivy ve věci americké základny mají v české populaci relativně malou podporu obě krajní varianty – přijetí celého projektu tak, jak ho navrhne americká strana (3 %), ale i jeho radikální odmítnutí, bez dalšího jednání (14 %). Lidé se k této otázce staví aktivně, očekávají vyjednávání s americkou stranou o podmínkách (28 %) a chtějí se sami do rozhodování aktivně zapojit v referendu (35 %). 14% vidí jako zcela prioritní usilovat nejprve o podporu projektu ze strany NATO. Exekutiva tedy má otevřený prostor k jednání a konzultacím.

Co by podle Vás měl premiér a česká vláda udělat?

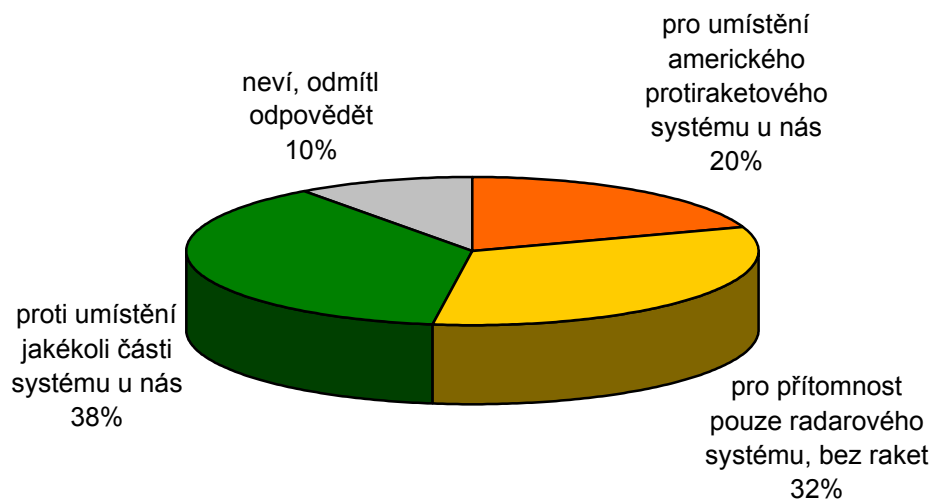
7.2. Jako nejpříjemnější výsledek vyjednávání o celém projektu hodnotí nadpoloviční většina občanů umístění radarové stanice u nás. Umístění celého protiraketového systému pod patronátem NATO hodnotí jako pozitivní výsledek polovina respondentů. 40 % hodnotí jako vhodný výsledek odmítnutí účasti v celém projektu. Přijetí pasivní části systému na území ČR hodnotí pozitivně 57% respondentů. Z hlediska preferencí tedy projekt nadále zůstává mimořádně kontroverzní, s mírnou většinou pro kompromisní řešení.

Do jaké míry by byly následující výsledky výhodné z hlediska zájmů ČR?

7.3. Celková struktura osobních postojů respondentů k projektu se velice blíží jejich názoru na optimální výsledek z hlediska zájmu ČR. Individuální postoj je v tuto chvíli silněji formován negativními očekáváními důsledků pro bezpečnost ČR, než očekáváními pozitivními. Za zcela zásadní je potřeba považovat silné vnitropolitické ukotvení postojů. Pravděpodobnost pozitivního naklonění vůči umístění základny na našem území je zvyšována důrazem na pro-aktivní zahraniční a bezpečnostní politiku, odmítáním izolacionismu, podporou demokratizace v zemích původu hrozby, naopak nižší důvěrou v hospodářské nástroje a preferencí nástrojů vojenských. Obdobně tyto postoje posiluje i důvěra v USA jako v zemi schopnou čelit bezpečnostním hrozbám, důvěra nadnárodním institucím jako jsou NATO a EU a spokojenost s naším členstvím v těchto institucích. Postoje k umístění či neumístění základny jsou jen minimálně ovlivněné percepcí bezpečnostních rizik na straně respondentů.

Jak byste se vy osobně rozhodl(a) ve věci umístění amerického protiraketového systému u nás?

7.4. Existují dva specifické zdroje negativních postojů k umístění protiraketové základny u nás. Jedním z nich je podpora izolacionismu, jako způsobu řešení českých bezpečnostních problémů. Tento postoj nemusí nutně doprovázet přesvědčení o nevhodnosti a neefektivnosti obranných protiraketových systémů jako takových. Jeho zdrojem je neochota či odmítnutí nést náklady kolektivní obrany – zatímco nás by základna zcela jistě zbytečně ohrozila, pro svět a jeho bezpečnost by určitý prospěch přinést mohla. Na druhé straně můžeme identifikovat i přesvědčení, že základna není efektivním řešením bezpečnostní hrozby jako takové, v celosvětovém měřítku, a je proto potřeba hledat jiné, vhodnější nástroje jejich řešení.

7.5. Proti umístění jakékoli části systému u nás jsou spíše ženy (47 %) než muži (37 %). Podpora je nižší u nevoličů oproti voličům. U vysokoškoláků je podpora základny nejvyšší, nejnižší je u lidí se základním vzděláním a u vyučených. S rostoucím věkem se podpora výrazně nemění, pouze mírně klesá. Mezi lidmi, kteří deklarují svůj zájem o politiku je 38 % odpůrců umístění jakékoliv části systému u nás, zatímco mezi lidmi, kteří se o politiku podle svých vlastních slov nezajímají je odpůrců 58 %. Výraznější vliv socio-demografických proměnných na formování postoje k umístění raketové základny na našem území se však neprokázal. Poměrně zásadní rozdíly v postojích nacházíme z hlediska volebních preferencí (viz strana 16) a spokojenosti či nespokojenosti s naším členstvím v EU a zejména v NATO. Nespokojení inklinují k odmítnutí projektu.

III. ZÁVĚRY A DOPORUČENÍ

1.1. Irán a KLDK jsou v ČR vnímány jako hrozba globální bezpečnosti, a to v souvislosti s nukleárním programem i balistickými testy Koreje. Výzkum proběhl před vlastním testem ZHN v KLDK. Ve srovnání s dalšími vojenskými, civilizačními či ekologickými globálními hrozbami však vojenské programy obou zemí nejsou hodnoceny jako prioritní hrozba. Není také konsenzus o vhodných obranných prostředcích, existují vážné pochybnosti o adekvátnosti vojenských obranných prostředků vzhledem k prostředkům kooperativním a hospodářským.

1.2. Systém protiraketové obrany je chápán jako prvek vojenské obrany. Vojenské obranné prostředky jsou v převaze vnímány v konkurenčním vztahu k prvotním bezpečnostním nástrojům, kterými jsou zahraniční a mezinárodní politika (kooperativní řešení) a dále tlak na vnitřní změny režimů a jejich demokratizaci, včetně například sankčního nátlaku ze strany OSN. Vojenské prostředky jsou alternativou či krajním bezpečnostním nástrojem. České veřejnosti není jednoznačně zřejmé, které prostředky jsou vůči hrozbám ze strany Iránu a KLDK adekvátní a účinné.

1.3. Převažuje zájem o kolektivní obranu a zapojení protiraketového systému do kolektivní obrany, a to (i) ve smyslu obrany a pokrytí evropského území protiraketovým systémem, dále (ii) ve smyslu nositele obranného systému, kde se jeví významná participace či rámec NATO. Bilaterální či unilaterální koncept protiraketové obrany se jeví jako obtížně předvídatelný z hlediska bezpečnostních rizik, která generuje a tudíž málo přijatelný a příliš rizikový.

1.4. Občané ČR ve většině vnímají asymetrický bezpečnostní efekt případného umístění protiraketového systému na území ČR. Převažuje názor, že pro ČR to bude znamenat zvýšení bezpečnostních rizik, z podstatné části však současně vzestup kolektivní bezpečnosti Evropy. Otázkou pak je, zda ČR má či nemá převzít větší břemeno rizik za zvýšení bezpečnosti a zlepšení kolektivní obrany Evropy. V tomto smyslu a proto je rámec kolektivní obrany pro přijetí zařízení na našem území zcela zásadní.

1.5. Mezi okolnostmi, které přispívají ochotě k přijetí vyšší bezpečnostní zátěže je loajalita a spokojenost s členstvím v NATO a kolektivní obranou v evropském i atlantickém smyslu. ČR zůstává zemí, v které je podpora NATO a ochota participovat na kolektivní aktivní obranné a vojenské politice nadále nadprůměrná.

1.6. Umístění části protiraketového systému v ČR je vnímáno jako vstup ČR do globální bezpečnostní arény s odpovídajícím růstem rizik i zátěže země z nepředvídatelného vývoje. Pro takovýto krok v současnosti chybí a je třeba veřejnosti poskytnout:

- Dostatek informací o celém spektru jevů v oblasti bezpečnosti, obranných možností a protiraketového systému, včetně nároků a přínosů vstupu ČR do projektu respektive umístění části projektu u nás.
- Jednoznačné politické a bezpečnostní stanovisko vedení státu, zejména vlády a prezidenta. Deficit politického vedení v otázce obrany a bezpečnosti vytváří podmínky růstu tlaku na referendum o otázce základny a zvyšuje tendenci k odmítnutí projektu jako příliš rizikového.
- Rámcové či jiné provázání protiraketové obrany s atlantickou kolektivní obranou a NATO.

1.7. Z hlediska dalšího postupu má projekt relativně příznivé podmínky pro zahájení jednání. Podpora bezprostředního odmítnutí celé věci je menšinová. Existuje zájem o informace, existuje zájem o to, aby se vláda, hlava státu a armáda začali věcí zabývat a formulovali své pozice z perspektivy bezpečnosti ČR. Dosavadní diskurs o věci je spíše akcentován stranicky a vnitropoliticky než bezpečnostně, zejména v důsledku absence jasně definovaného zájmu národní bezpečnosti.

1.8. V současnosti má nadpoloviční podporu umístění radarové stanice. Ani taková specifikace či zúžení naší participace však neutlumuje výše zmíněné absentující parametry situace a vnitropolitického diskursu. Nejde o jednorázový akt přijetí zařízení, ale o dlouhodobou zátěž, která bude oscilovat v závislosti na vývoji bezpečnostní situace a obranných potřeb v globálním měřítku i v rozměru vnitropolitické debaty v USA, specificky v Kongresu. V daném kontextu bychom rozhodně neměli opakovat chybný postup, který jsme zvolili při vstupu do NATO, kdy byla veřejnost a její schopnost snášet zátěž ponechána (vědomě) stranou. Je třeba také využít zkušenosti dalších evropských spojenců s obdobnými projekty, jmenovitě Dánska, Velká Británie a Německa.

1.9. Občané ČR jsou ve většině sto snášet vyšší bezpečnostní zátěž, pokud budou rozumět tomu, proč je to v zájmu kolektivní obrany a pokud obdobnou zátěž bude schopna snášet i česká politická a parlamentní scéna a zejména vedení země. V komunikaci za daných okolností není smysluplné vzestup zátěže, spojený se vstupem do projektu protiraketové obrany, vyvracet nebo zpochybňovat. Klíčovou otázkou je zda vzestup bezpečnostních rizik a obranné zátěže je smysluplná investice do bezpečnosti, a to kolektivní bezpečnosti Evropy.

Příloha č. 1: dotazník s četnostmi v %

A1. V současné době se hovoří o různých bezpečnostních hrozbách. Do jaké míry se cítíte Vy osobně ohrožen(a) následujícími událostmi a procesy?

	Určitě ano	Spíše ano	Spíše ne	Určitě ne	neví
A. ekologická krize, klimatické změny	18,7	38,3	31,8	9,7	1,4
B. izraelsko-arabský konflikt	11,4	26,3	41,3	17,7	3,3
C. vývoj jaderné technologie v Iránu	16,0	35,5	31,7	13,3	3,5
D. kolaps světového obchodu	6,1	19,1	46,8	22,8	5,2
E. islamistické teroristické útoky	29,4	35,6	24,6	8,4	1,9
F. vyčerpání energetických zdrojů	15,3	31,3	35,5	15,5	2,4
G. sílící migrace a příliv uprchlíků	19,0	37,5	31,3	10,8	1,4
H. zkoušky balistických střel v Severní Koreji	13,3	24,7	36,0	21,4	4,5
I. přílišný globální vliv USA	15,6	29,1	34,5	17,3	3,4
J. pandemie nakažlivých chorob (ptačí chřipka, HIV, tuberkulóza atd.)	28,8	38,6	25,0	6,5	1,1
K. nárůst mezinárodního organizovaného zločinu	28,4	42,7	22,4	5,3	1,1
L. riziko, že se zbraně hromadného ničení dostanou do rukou teroristů	32,9	42,8	19,5	3,8	1,0
M. konflikty vyvolané diktátorskými a nedemokratickými režimy	12,4	30,1	41,8	12,4	3,3
N. konflikt muslimských menšin, žijících v evropských zemích, s většinovou populací	15,8	33,8	35,8	12,3	2,3

A2. Kterou ze jmenovaných hrozeb je podle Vás třeba považovat za prioritní?

ekologická krize, klimatické změny	11,6
izraelsko-arabský konflikt	1,9
vývoj jaderné technologie v Iránu	2,5
kolaps světového obchodu	1,1
islamistické teroristické útoky	17,7
vyčerpání energetických zdrojů	4,7
sílící migrace a příliv uprchlíků	6,0

zkoušky balistických střel v Severní Koreji	2,0
přílišný globální vliv USA	6,0
pandemie nakažlivých chorob (ptačí chřipka, HIV, tuberkulóza atd.)	16,7
nárůst mezinárodního organizovaného zločinu	7,9
riziko, že se zbraně hromadného ničení dostanou do rukou teroristů	14,3
konflikty vyvolané diktátorskými a nedemokratickými režimy	0,9
konflikt muslimských menšin, žijících v evropských zemích, s většinovou populací	3,5
NEVÍ, NEUMÍ SI VYBRAT.....	3,1

A3. Do jaké míry důvěřujete následujícím organizacím a státům z hlediska jejich schopnosti čelit mezinárodním bezpečnostním hrozbám?

	Určitě ano	Spíše ano	Spíše ne	Určitě ne	neví
A. NATO	22,2	48,5	21,5	4,7	3,2
B. OSN	21,7	46,3	24,0	5,8	2,3
C. EU	15,9	42,8	32,7	6,1	2,5
D. Německo	5,8	30,7	43,8	15,3	4,5
E. Velká Británie	8,9	39,6	35,6	11,3	4,5
F. Francie	7,0	40,9	35,9	10,7	5,6
G. USA	13,4	39,6	28,5	14,8	3,8
H. Ruská federace	5,1	21,8	40,6	26,1	6,5

A4. V současnosti se rozšiřuje počet zemí, které mají jaderné zbraně nebo o jejich získání usilují. Přečtu Vám teď některé z nich. Řekněte mi, prosím, u každé z nich, do jaké míry představují, podle Vás, jaderné zbraně v rukou této země mezinárodní hrozbu.

	Určitě ano	Spíše ano	Spíše ne	Určitě ne	neví
A. Indie	8,2	19,5	48,5	18,0	5,8
B. Pákistán	18,4	38,0	30,0	8,1	5,5

C. Severní Korea	37,0	39,9	14,9	3,8	4,5
D. Irán	42,2	38,3	12,5	3,2	3,8
E. Ruská federace	13,9	28,7	39,9	13,6	3,9
F. Izrael	17,6	35,2	30,3	11,9	5,0
G. Čína	21,1	33,5	29,9	9,8	5,7

A5. U které z uvedených zemí by jste se obával(a), že by mohla použít nukleární zbraně, aniž by byla napadena. Jmenujte, prosím, všechny takové.

Indie	5
Pákistán	26,6
Severní Korea	59,6
Irán	62,5
Ruská federace	17,1
Izrael	21,2
Čína	27,6

A6. V souvislosti s hrozbou nukleárních raket se v poslední době hovoří zejména o Iránu a Severní Koreji. Do jaké míry jsou podle Vás účinné následující možnosti obrany proti hrozbám, jež tyto dvě země mohou představovat?

	Určitě ano	Spíše ano	Spíše ne	Určitě ne	neví
A. tlak na vnitřní demokratizaci a změnu režimu v těchto zemích	16,3	32,4	32,3	11,0	8,0
B. sankce OSN (hospodářské, přerušení dopravy, zmrazení kont atd.)	18,3	38,0	29,7	9,3	4,7
C. spolupráce s oběma zeměmi a jejich hospodářská podpora	15,1	42,4	26,9	7,0	8,6
D. preventivní vojenský zásah	7,1	12,6	31,1	42,1	7,1
E. maximální neutralita, nezapořádání se do dění v těchto zemích	13,0	28,4	30,9	19,7	7,9
F. vývoj a rozmístění protiraketového systému	11,0	34,7	29,1	15,2	10,0
G. přísnější bezpečnostní opatření v ČR včetně projektů civilní obrany	18,8	41,1	25,8	7,8	6,4
H. technologická pomoc těmto zemím v nevojenském využití nukleární energie	12,9	39,4	25,2	11,3	11,2

I. diplomatické mise, mírová vyjednávání	33,0	41,5	15,9	6,2	3,4
--	------	------	------	-----	-----

A7. Spojené státy americké v současnosti vyvíjejí ochranný systém protiraketové obrany. Domníváte se, že by tento systém měl chránit i evropské země?

Určitě ano	29
Spíše ano	34,6
Spíše ne	15,9
Určitě ne	9,7
Neví	10,8

A8. Je možné, že se USA obrátí přímo na Českou republiku s návrhem, abychom se stali součástí tohoto systému. Představte si, že jste v roli premiéra ČR. Co by podle Vás měl premiér a česká vláda v takové situaci udělat?

jednat s USA o co nejvýhodnějších podmínkách a teprve na základě výsledků tohoto jednání se rozhodnout	28,2
nejprve uspořádat k této otázce referendum, pak jednat na základě jeho výsledků	35,9
odmítnou celý projekt a dále o něm nejednat	14,1
přijmout celý projekt tak, jak ho navrhne americká strana	2,5
prioritně se snažit o to, aby celý projekt podpořilo NATO	13,7
NEVÍ, NEUMÍ SI VYBRAT	5,5

A9. Do jaké míry je podle Vašeho názoru potřeba brát při rozhodování o umístění protiraketového obranného systému na našem území v úvahu i zájmy a postoje následujících států a organizací?

	Určitě ano	Spíše ano	Spíše ne	Určitě ne	neví
A. EU	40,0	41,5	11,9	4,1	2,4
B. NATO	40,6	38,5	12,8	5,0	3,1
C. Ruské federace	15,0	28,7	31,4	21,2	3,7
D. našich nejbližších sousedů	33,1	44,3	13,4	6,6	2,5

A10. Rozhodování ve věci umístění či neumístění amerického protiraketového systému může dospět k velice různorodým výsledkům. Přečtu Vám nyní některé z nich a Vy mi prosím u každého řekněte, do jaké míry by byl tento výsledek výhodný z hlediska zájmů ČR.

	Určitě ano	Spíše ano	Spíše ne	Určitě ne	neví
A. odmítnutí účasti v projektu	16,4	19,7	37,2	15,8	10,8
B. umístění celého protiraketového systému pouze na území ČR	4,3	12,0	35,7	37,7	10,2
C. umístění protiraketového systému na území ČR s tím, že celý projekt zastřeší NATO	12,9	33,3	25,6	20,0	8,2
D. umístění obranného systému bez přítomnosti amerických vojáků	8,1	29,5	30,3	19,7	12,4
E. přijetí pouze radarové stanice bez raket	14,6	35,5	24,5	13,5	11,9

A11. Pokud by ČR souhlasila s výstavbou protiraketové základny na svém území, kterou z následujících možností byste preferoval(a)?

protiraketová základna, která je součástí stávajícího amerického obranného systému	6,3
protiraketová základna, která by byla součástí obranného systému NATO	34,9
protiraketová základna, vytvořená v rámci společné obranné politiky EU	37,2
NEVÍ, NEUMÍ SI VYBRAT	21,7

A12. Do jaké míry by podle Vašeho názoru mělo umístění amerického protiraketového systému na našem území následující důsledky...

	Určitě ano	Spíše ano	Spíše ne	Určitě ne	neví
A. zvýšení bezpečnosti ČR	22,2	29,5	24,0	18,7	5,6
B. narušení vnitřní rovnováhy a domácích poměrů v ČR	18,2	31,0	33,6	10,9	6,4
C. podpora rozvoje nejmodernějších technologií a vědy u nás	12,3	33,9	33,9	10,5	9,4
D. vznik nových pracovních míst a další ekonomické přínosy	20,3	44,1	21,3	8,1	6,1
E. nepřijatelná přítomnost vojáků USA na našem území	23,5	27,3	30,4	10,9	7,8

F. zhoršení vztahů s Ruskem	19,6	38,5	24,5	5,9	11,4
G. zlepšení transatlantických vztahů, zlepšení postavení ČR ve vztahu k USA	18,9	42,3	22,0	6,6	10,3
H. ohrožení bezpečnosti, zbytečné vystavení ČR riziku útoku	37,9	33,6	18,3	5,7	4,6
I. odstranění víz při cestách do USA	14,9	30,7	28,7	13,6	12,1
J. ztráta kontroly nad částí našeho území	25,4	34,2	27,0	8,9	4,5
K. američtí vojáci se u nás budou chovat jako páni v cizím domě	28,2	27,2	24,3	11,5	8,8
L. růst mezinárodní prestiže a zlepšení pozice ČR v rámci EU a NATO	16,1	38,6	29,5	8,0	7,8
M. omezení státní suverenity ČR	24,3	31,2	25,6	13,5	5,4
N. zbytečné zatažení ČR do velké politiky s nepředvídatelnými důsledky	35,9	31,6	20,8	6,3	5,3
O. rostoucí tlak proti korupci, organizovanému zločinu a praní špinavých peněz	8,1	28,0	32,7	17,6	13,6
P. zvýšení bezpečnosti Evropy a světa	18,3	39,6	20,9	9,7	11,5
Q. nastane stejná situace, jako když byly v období studené války umístěny na území ČR sovětské rakety	20,8	26,3	25,2	14,0	13,8
R. spolupráce s americkou armádou bude mít pozitivní vliv na úroveň naší armády	13,6	35,9	26,7	11,6	12,1

A13. Pokuste se nyní vlastními slovy říci, co byste v případě umístění části amerického obranného systému u nás, považoval(a) za jeho hlavní přínos a co naopak za hlavní zápornou stránku.

HLAVNÍ PŘÍNOS:

HLAVNÍ ZÁPORNÁ STRÁNKA:.....

A14. Do vlastní obrany investujeme nemalé prostředky v řádu desítek miliard korun ročně. Jaký způsob zapojení ČR do zajištění mezinárodní a evropské bezpečnosti považujete za nejefektivnější?

investice do vlastních zbraňových systémů	17,2
poskytnutí prostoru k umístění obranných systémů řízených NATO	18,4
poskytnutí prostoru k umístění obranných systémů řízených USA	5,0
účast Armády ČR v zahraničních misích	13,0
finanční účast na vývoji mezinárodních obranných systémů	14,0

finanční podpora chudých zemí	9,2
podpora a účast na změně režimu a demokratizaci zemí, z kterých pochází hrozba	11,4
NEVÍ, NEUMÍ SI VYBRAT	11,7

A15. Cítíte se dostatečně informován(a) o otázce protiraketového systému?

Určitě ano	4,7
Spíše ano	18,9
Spíše ne	41,1
Určitě ne	33,2
Neví	2,2

A16. Chtěl(a) byste se o celém projektu dozvědět víc?

Určitě ano	22,1
Spíše ano	41,2
Spíše ne	24,5
Určitě ne	9,7
Neví	2,5

A17. Máte pocit, že ve vedení našeho státu existuje na celou věc jasný názor?

Určitě ano	2,0
Spíše ano	8,1
Spíše ne	37,1
Určitě ne	42,4
Neví	10,5

A18. Do jaké míry důvěřujete našim jednotlivým představitelům v jednání a v rozhodování o umístění či neumístění amerického protiraketového systému u nás?

	Určitě ano	Spíše ano	Spíše ne	Určitě ne	neví
A. prezident Václav Klaus	19,3	45,0	19,9	9,1	6,7
B. Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR	3,0	23,9	45,3	21,6	6,3
C. premiér Mirek Topolánek	5,8	24,0	37,1	25,6	7,5
D. ministr zahraničních věcí Alexandr Vondra	6,1	26,3	32,5	20,8	14,3
E. ministr obrany Jiří Šedivý	10,4	34,5	26,6	11,7	16,8
F. náčelník generálního štábu Pavel Štefka	11,1	37,7	21,3	10,8	19,1
G. předseda ČSSD Jiří Paroubek	4,4	21,3	33,2	32,6	8,4

A19. Do jaké míry důvěřujete svým spoluobčanům ve schopnosti rozhodnout o umístění či neumístění amerického protiraketového systému v referendu?

Určitě ano	12,6
Spíše ano	35,7
Spíše ne	28,1
Určitě ne	10,0
Neví	13,7

A20. Na závěr této části rozhovoru Vás poprosím o Váš osobní názor na celou věc. Jak byste se vy osobně rozhodl(a) ve věci umístění amerického protiraketového systému u nás?

pro umístění amerického protiraketového systému u nás	19,8
pro přítomnost pouze radarového systému, bez raket	32,4
proti umístění jakékoli části systému u nás	37,7
NEVÍ, NEUMÍ SE ROZHODNOUT	10,0

Příloha č. 2: technická specifika sběru dat

Zpráva o průběhu terénu a kontrolách tazatelské sítě

Ivan Gabal Analysis and Consulting

30. října 2006

Metodika

Termín dotazování: 21.9. – 2.10. 2006

Forma dotazování: osobní rozhovor provedený vyškoleným tazatelem firmy Factum Invenio

Rozsah výběrového souboru: 1021 respondentů

Výběrový postup: Kvótní výběr podle věku, vzdělání, pohlaví, velikosti místa bydliště a kraje

Struktura souboru

Struktura neváženého souboru a srovnání s kvótním předpisem se pohybuje v rámci statistické chyby. Výběrový postup nevedl ke statisticky významným odchylkám od požadované reprezentativity souboru.

KRAJ Kraj

		Nevázeno	Vázeno podle kvóty
Valid	Praha	9,5	12,0
	Středočeský kraj	10,7	11,3
	Jihočeský kraj	6,3	6,1
	Plzeňský kraj	6,6	5,4
	Karlovarský kraj	1,1	2,9
	Ústecký kraj	8,6	7,9
	Liberecký kraj	3,9	4,1
	Královéhradecký kraj	5,7	5,3
	Pardubický kraj	5,3	4,9
	Kraj Vysočina	4,7	4,9
	Jihomoravský kraj	10,8	11,1
	Olomoucký kraj	6,7	6,2
	Zlínský kraj	6,6	5,8
	Moravskoslezský kraj	13,7	12,1
	Total	100,0	100,0

VMB4 VMB

		Nevázeno	Vázeno podle kvóty
Valid	0 - 4.999	36,7	37,3
	5.000 - 19.999	16,5	18,5
	20.000 - 99.999	26,7	23,6
	100.000 a více	20,1	20,7
	Total	100,0	100,0

SEX

		Nevázeno	Vázeno podle kvóty
Valid	Muž	48,4	48,2
	Žena	51,6	51,8
	Total	100,0	100,0

VEK2 Věk

		Nevázeno	Vázeno podle kvóty
Valid	18-29 let	23,9	21,8
	30-44 let	26,8	26,9
	45-59 let	25,7	26,7
	60 a více let	23,6	24,6

	Total	100,0	100,0
--	-------	-------	-------

VZD1 Vzdělání

		Nevážno	Vážno podle kvóty
Valid	ZŠ	60,2	57,0
	SŠ	30,7	32,7
	VŠ	9,1	10,3
	Total	100,0	100,0

Zpráva o průběhu dotazování

Analýza ZPD ukazuje, že dotazník i karty byly srozumitelné a bez problémů. Ani téma výzkumu se ze strany respondentů neseťkalo s významně negativnějším hodnocením.

x1 x1-Jak se Vám líbilo téma výzkumu

		Percent
Valid	Líbilo	50,0
	Spíše líbilo	32,9
	Spíše nelíbilo	5,5
	Nelíbilo	0,7
	Total	89,0
Missing	0	11,0
Total		100,0

x2 x2-Jak se líbilo téma výzkumu respondentům

		Percent
Valid	Líbilo	32,2
	Spíše líbilo	39,7
	Spíše nelíbilo	15,1
	Nelíbilo	2,1
	Total	89,0
Missing	0	11,0
Total		100,0

x3 x3-Jak se Vám pracovalo s dotazníkem

		Percent
Valid	Dobře	74,0
	Spíše dobře	14,4
	Spíše špatně	1,4
	Total	89,7
Missing	0	10,3
Total		100,0

x4 x4-Jak se Vám pracovalo s pomůckami

		Percent
Valid	Dobře	74,7
	Spíše dobře	13,7
	Total	88,4
Missing	0	11,6
Total		100,0

Na realizaci 1021 rozhovorů bylo nezbytné oslovit 1505 respondentů, 484 odmítlo. Podíl odmítnutí mírně roste s klesajícím věkem respondentů. Tato skutečnost byla eliminována kvótním výběrovým postupem, takže nedošlo ke zkreslení výsledné struktury vzorku. Mezi hlavní důvody odmítnutí patří nezáměr být dotazován, nedostatek času a odmítání výzkumů ze zásady.

sex Odmítnutí

	Col Response %
Muž	51,9
Žena	48,1
Total	100,0

vek Odmítnutí

	Col Response %
věk do 29 let	26,7
30 - 44 let	25,6
45 - 59 let	24,8
60 a více	22,9
Total	100,0

důvod Odmítnutí

	Col Response %
Nezáměr	36,4
Nedostatek času	21,1
Nemá rád výzkumy	18,8
Nesplňuje kvótu	7,9
Jiné	5,8
Neví	10,1
Total	100,0

Kontroly tazatelské sítě

Zda byl rozhovor proveden – kontroly provádíme písemně pomocí kontrolního lístku

- Respektujeme Zákon č. 101/2000 Sb. při získání údajů o respondentovi.
- Dodržujeme anonymitu respondentů. Jméno a adresu sděluje respondent dobrovolně a využíváme je jen pro kontrolu, zda byl rozhovor proveden. Respondent musí vyjádřit souhlas – (podpis). Odmítnutí je možné.
- Kontrola provedení rozhovorů se provádí u každého výzkumu BtC. Každý tazatel je kontrolován min. každý třetí výzkum, v případě nejasností každý výzkum.

Standardy SIMAR dohodnuté v r. 1996 jsou dlouhodobě bez potíží dodržovány:

- povinnost shromáždit adresy alespoň 85 % respondentů,
- kontrolu zahájit do 2 týdnů od ukončení dotazování,
- doložit vrácené kontrolní lístky pro 12 % uskutečněných rozhovorů,
- do 6 týdnů od skončení šetření vypracovat protokol o provedené kontrole,
- výsledek kontrol: max. 4 % negativních odpovědí z celkového počtu obeslaných respondentů.

Práce s kontrolními lístky

- kontrola, zda byl tazatel skutečně na uvedené adrese, zda rozhovor provedl, jak dlouho trval, kolik let bylo respondentovi, zda to byl muž či žena, zda současně s dotazováním nenabízel nějaké další služby či produkty,
- vykázání rozhovoru, který nebyl proveden, je důvodem k okamžitému ukončení spolupráce s tazatelem,
- v případě, že nebylo vše v pořádku, tazatel je upozorněn písemně na závady a následně opět kontrolován,
- pokud nedojde k nápravě, je vyřazen z tazatelské sítě,
- zvýšená pozornost je věnována i těm, odkud se nevrací kontrolní lístky vůbec.

Výsledek kontroly jednotlivých výzkumů je vzhledem ke korespondenční metodě kontrolních lístků znám až cca 2 měsíce po ukončení dotazování.